

25.01.24

Norske Kvinners Sanitetsforenings innspill til Nærings -og fiskeridepartementet om statsbudsjett 2025

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S) er en solid sosial entreprenør med en stolt historie som strekker seg over 127 år. Vi er en betydelig samfunnsaktør som eier og driver virksomheter innenfor et stort mangfold av velferdstjenester. Vi driver blant annet fem sykehus, og tilbyr varierte tjenester innen spesialist- og kommunehelsetjenesten. Vi jobber for å tette hull og utvikle nye tilbud som er et supplement til det offentlige. Vi mener ideelle tilbydere må sikres gode rammevilkår og forutsigbar drift. Sanitetskvinnene ber derfor om følgende:

- Sikre reell tilgang for ideelle aktører til Innovasjon Norges virkemiddelapparat
- Opprettelse av et eget innovasjonsfond for ideelle aktører

Tilgang for ideelle aktører til Innovasjon Norges virkemiddelapparat

Ideell sektor i Norge er underprioritert og lite forstått. I EU er den tredje sektor innarbeidet i direktoratene og skal hensyntas i utarbeidelse av virkemidler og tiltak. Det gjør at du får en mer naturlig integrasjon og at både tiltak og virkemidler styres i retning av ideelle virksomheter. Det er avgjørende for å håndtere for eksempel innovasjon og utvikling av ny teknologi i helsesektoren.

Vi vil ikke klare de store helseutfordringene Norge står ovenfor hvis ikke vi også klare å stimulere innovasjon også i ideell sektor. Innovasjon Norge sin rolle er å ta medrisiko i form av lån eller støtte og på denne måten bidra til realisering av gode idéer. I prinsippet kunne ideelle virksomheter som vil utvikle tilbud dra nytte av dette, men i praksis viser det seg gjerne at virkemidlene ikke treffer mål og organisering av virksomhet som ikke har overskudd til eierne som formål.

Innovasjon Norges virkemiddelapparat tilgjengeliggjøres for en rekke næringer og virksomheter, men er i liten grad tilgjengelig for ideell sektor. Omstillingsmidler og ulike støtteordninger som kunne vært relevant for våre ideelle virksomheter – er vi enten ikke kvalifisert til å søke og kriteriene treffer ikke helt. Språket i ordningene bærer preg av kommersiell markedstenkning, der det løftes frem mål om ny teknologi, eksport, vekst og økonomisk overskudd, mens samfunnsnyttens av nyskapningen er et lite synlig kriterium. En del virkemidler er rettet mot nystartede selskaper. Oppstartstilskudd stiller krav om organisering som en eiende sanitetsforening har vanskelig for å oppfylle. Tilskuddene retter seg dessuten mot å gjøre virksomheten i stand til å oppnå vanlig kommersiell finansiering for kommersialisering og internasjonalisering. Det er vesentlig enklere å underbygge krav om nyskapning for teknologi enn for nye tjenester på folkehelseområdet. Innovasjonslån prioriterer nye prosjekter med sikte på vekst og internasjonalisering og forutsetter en forretningsplan som sannsynliggjør evne til å betale renter og avdrag på lånet. Mindre ideelle virksomheter har ofte ikke planer som er “ambisiøse” nok tidlig i prosjektet og utsikten til tilstrekkelige inntekter kan være uklare. Et

eksempel er N.K.S. Kvinnehelsehus¹. Prosjektet har vært under utvikling over lang tid, så er ikke “nytt”, det har en tydelig samfunnsnytteprofil, men treffer ikke eksisterende offentlige anbudsutlysninger og har heller ikke private betalende kunder. Tilskudd til innovasjonskontrakter forutsetter en pilotkunde som er en av mange i et marked. Da treffer ikke helse- og omsorgsvirksomhet der stat eller kommune er relevant kunde, selv om tjenesten kan være nyskapende nok. Vi har imidlertid et eksempel på at en kommersiell samarbeidspartner N.K.S. har i et innovativt utviklingsprosjekt har fått lån fra Innovasjon Norge. Samarbeidspartneren arbeider med skalering og internasjonalt kommersielt salg av produktet vi arbeider med i Norge og på ideelt grunnlag. Dette gjelder appen Mamma Mia² som er et unikt forskningsbasert selvhjelpsprogram som fremmer helse og trivsel for mor, barn og partner under graviditeten og etter fødsel.

Innovasjon Norge er opprettet ved lov og det er ingenting i formålet som tilsier at ikke ideelle formål kan og bør vektlegges i støtteordningene: Innovasjon Norges formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet. I praksis fungerer det ikke helt slik.

- N.K.S. ber om at ideelle aktører sikres reell tilgang til Innovasjon Norges virkemiddelapparat.

Innovasjonsfond for ideelle aktører

Regjeringen understreker i Hurdalsplattformen at de vil støtte opp om ideell sektor og ideelle tilbydere i helse- og omsorgssektoren, og at frivillige og ideelle tilbydere på helse- og omsorgsfeltet må sikres gode rammevilkår og forutsigbar drift. Skal ideell sektor ta større del av den forventede veksten innenfor nye avtaleregulerte områder, vil det også være krevende å bygge opp tilbud i en startfase. Ideelle aktører har lav eller ingen risikokapital, og anbud som virkemiddel vil alltid skje innenfor allerede etablerte tjenestenivå og med en finansieringsstruktur som ikke er særlig tilpasset ideelles virksomhet.

Hos våre ideelle aksjeselskap med lokalt eierskap går eventuelle overskudd tilbake i driften. Det er vi stolte over, men vi mister dermed konkurransefordelen sammenlignet med de kommersielle kjedene slik anbudsrundene fungerer i dag. Vi registrerer også at kun et fåtall av kommunene og ingen av helseforetakene benytter anledningen til å utlyse anbud innenfor reserverte anbudskonkurranse for ideelle.

Som et målrettet tiltak for å øke andelen ideelle og bidra til nyskaping, foreslår N.K.S. at det settes av midler til et innovasjonsfond. Hovedhensikten med et slik fond er å sikre flere mennesker i sårbare livssituasjoner hjelp. Ved å gi ideelle virksomheter mulighet til å søke på et slikt fond, slik kommersielle har tilgang til i dag, vil vi i større grad kunne bidra til å oppfylle Hurdalsplattformens målsetning om å øke andel ideelle.

- N.K.S. ber om opprettelse av et innovasjonsfond for ideelle aktører på 50 millioner kroner

---

¹ Mer om våre Kvinnehelsehus: <https://sanitetskvinnene.no/kvinnehelsehus>

² Mer om Mamma Mia: <https://www.mammamia.app/>

Sanitetskvinnene ønsker å takke Nærings - og fiskeridepartementet for godt samarbeid og vi bidrar gjerne til å opplyse sakene mer om ønskelig.

Med vennlig hilsen
Norske Kvinner's Sanitetsforening

Malin Stensønes, generalsekretær